

Володимир Стальний

Тобі, єдиній!..

Харків «Майдан» 2016

ББК 84(4Укр)
С 77

*Художнє оформлення
В. Носаня*

Стальний В. І.

Тобі, єдиній!.. Поезії / В. І. Стальний. — Х.: Майдан, 2016. — 108 с.

ISBN

Це романтичні миттєвості долі, у яких домінує прагнення самому кохати і бути коханим.

ББК 84(4Укр)

© Стальний В. І., 2016

*Дружині Галі,
яка буває різною,
але завжди єдина
і необхідна*

* * *

Так глухоманно.
 Душу хтось зурочив?
Одна розгубленість довкола знов.
Це схоже, що уже немає ночі,
ну а світанок —
 ще не надійшов.

І попіл сяли перестороги.
І щось стояло від журливих мес.
Але уже наміtilись дороги,
пташиний спів,
 несміло так,
 воскрес.
А там — і завишневіє у світі.
І хоч ще поступаєшся жалю,
та сходить небо ось,
 і луг вже світить,
і ближча мить,
 де мовиться: «Люблю».

* * *

Котила далеч збурену ріку...
Воно ще бід не знало,
ще не відало
чиєсь кохання.
Там воно, на віддалі,
притихле, на хитливому містку.

Вслухалося в туге серцебиття,
в щемкі і теплі відгомони вирію.
Воно в розлуки ні в які не вірило,
надіялось —
попереду життя.

А хвилі прагли, прагли далини,
котились шало, пінисто і весело.
Та ти ж його не зрадь,
будь ласка, весно,
це ж бо уперше, ти не обмани.

* * *

Світло місяця, ніби освідчення пізне,
вже мої сподіваннячка не зігрива.
А колись же дівочій
знадливій тій пісні
ладен був цілувати усі я слова.

Як тобі там,
потойбік весни,
в центрі міста?
Ну, гаразд. Мабуть, я теж нічого живу.
Лиш сороки мовчать, бо останнії вісті,
що від тебе несли, погубили в траву.

Надвечір'я залякло.
І порожньо. Лунко.
І нестерпно
так згадкам від різних досад.
Несподіваний дощик хапцем, якомсь юнко
забігає оце в насторожений сад.

І стоїть,
наче свято, що прагне до літа.
А тому і гостріш чую, як защемить
все оте, що я дуже хотів зрозуміти,
все оте, чого я не зумів зрозуміть.

Володимир Стальний

Я до шиби схиляюсь...

І сутінок мури
розпадаються ніби, і ніби вікно
злагідніло поволі, гнітючо-похмуре,
мов від доторку рук звеселіло воно.

* * *

І знов Дінець. І солов'ї. І вільхи.
Весняно так і хмільно на землі.
Згадай дитячу неповторну втіху:
ладнать з паперу й слати кораблі.

Колись ріки розбурхане звучання
взяло і наші знадило серця:
кораблик ми відправили в світання —
до мрії вповноважили гінця.

Послали шепіт, відголоски сміху.
А я й своє збентежене «люблю»
сховав за борт...

І вийшло, що поїхав.
І все було, що відстань не зломлю.

І ось...

Ця зустріч, схожа так на втечу,
хоча ніхто із нас і не втіка.
Облиш адреси. Нащо? Недоречно.
Ця з огляду на завтра мить гірка.

Десь у дитинстві кличу «милий зяблик».
І ти...

Не треба стуманілих слів.
(А знаєш,
мій все плаває кораблик
і, мабуть, вже не знайде берегів).

Володимир Стальний

* * *

Парубочить, несе
ніч під зір переливи:
«Ой, люблю!..» —
ще усе
несміливо-щасливе.

Пісня ця зігрива
нас, самотністю стомлених.
Такі юні слова
знов гостюють у споминах.

* * *

І ось — гудки.
І все, нічого більше.
Потойбік ночі рейки відгули.
Глуха віч-на-віч зостається тиша
зі мною...
І вітри дошкульно-злі.

І пуста на пероні мовчазливім.
Ще ж мить тому,
ще ж мить,
не вдалині,
тут озивались очі синім співом
мені —
і вже ніколи не мені.

І я частенько йшов посеред ночі
у стрічних,
на пероні,
під гудки,
твої шукав такі співучі очі,
шукав збентежене тепло руки.

Ну як поладити з тобою, світе,
коли ти долі
не з'єднав в одну?!
Мені так не хотілось розуміти,
що це лиш знову відгомони сну.

Тобі, єдиній!..

Ні, мабуть, і не сон,
це і не звичка,
це тільки осінь зраджено-гірка.
Колись удаць рвонула електричка,
а стук коліс і досі не змовка.

* * *

Одна-однісінька стояла вишня.
...Чи слухала дозірну далину,
а чи в сором'язливому затишші
очікувала на свою весну.

І більш нічого.
Тільки, де безсоння
чиєсь зітхало,
ниділо чогось,
поклав світанок
цвіт на підвіконня.
Напевне ж так,
щоб щастя відбулось.

* * *

То я троянди ці несучу, і Ви
стрічайте ніч в росі.
В душі тривалі, тужні сумніви
одразу згаснуть всі.

Серпневе небо гляне, вквітчане:
зірок гуляє рій.
Не жінка, а ще зовсім дівчина
стоїть на стежці мрій.

А я сповідано мовчу. Є те,
що кажуть не вуста.
Невже всього, всього не чуєте?
Ах так! Пройшли літа.

І, мабуть, вже до щастя пізно нам.
І час усе здійснив.
І вкотре я піду непізнаним,
піду із Ваших снів.

* * *

Я б так хотів...

Хай несподіваність єдна:
щоб лагідні були Ви і дошкульно-рвійні,
і щоб була палка ніч кожна, мов одна,
і щоб було відчайно зовсім і надійно.

Щоб Ви, як вирвусь з буднів, ніби із заграв,
знімали, що болить, і — знов ятрили рани,
щоб я, упавши в розпач, з усміхом вставав,
ішов, як по зимі іде весняний ранок.

Освячувавсь мовчанням і терпів гріх слів,
герой, смішний нікчема, що ковтав образу,
а тільки перед серцем Вашим — так хотів —
не будь звичайно-звичайнісіньким ні разу.

Я б так хотів...

О цей минулих літ мотив,
який давно забувся — і живе, тривожить.
Цінуючи спокуту, Вам я все простив
і мучуся: собі ніщо прощати не можу.

Тобі, єдиній!..

* * *

Це осінь.

Це все-таки рання осінь.

Осики.

Дівоча — стежиною — тінь...

І спогадів зграйку

нещадно відносить

туди аж,

де громом біжить вечорінь.

* * *

Може,
квіт на вишнях так світив —
і вона своє на свій мотив
сотворила у палкому танку:
рвійне, одержиме, до останку
незбагненне...

Посеред світанку
сіяли нестямність каблуки.
Танцювала, скинувши роки,
нібито вся долі відкривалась,
нібито від буднів відривалась,
нібито у небо виривалась.

* * *

Заграй.

І у безсоння несходиме,
як безперечний свідок наших стріч,
черешня ступить,
і стежина йтиме...

А ти, ти разом з піснею поклич:

той сад,

що прагнув таїни освідчень,

той біль,

що важко підступав до віч,
і навіть мій пополотнілий відчай
(його лише і зрозуміла ніч).

Прошу заграй.

Хай загойдають співи
мій день, що натомився від розлук, —
і зійдуться в одне велике диво
усі дива одразу з твоїх рук.

Заграй,

бо я, мов циган той на торзі,
що без вини та вторгував біду:
іду,

гублю дорогу на дорозі,
іду, і все до тебе не дійду.

Володимир Стальний

А будень,
 що прилаштувався збоку,
такі сердиті кидає слова!..
Лиш вчув: — Ти шаленітимеш допоки?
Лиш розібрав: — То в казці... Там дива.

* * *

Русява жінка. Зорі прибережні.
Довкола сплески губить синь-трава.
Щось висловить хотіли обережно,
та не насмілились ніяк слова.

Русява жінка, мабуть, і не вдасться...
Все, що минає, не мине суціль:
спізнилось каяття на ціле щастя,
на цілу долю випередив біль.

Русява жінка, ми в плавбі відколи —
неподоланна зостається близь.
З-під шурхоту весла
одні лиш кола,
одні лиш кола темно розійшлись.

* * *

Що в нас?
А зовсім невідомо.
І спільного ні грама.
Прийду з розлук
в пилюці втоми,
рубцьований вітрами...
Торкнешся —
і увесь, з порога,
займуся щастям, стихну.
А усвідомити від чого
ще навіть і не встигну.

* * *

Оці широкодоли ставили гаї
якраз отут,
 де стежка — прямо в юність,
де травень відкривали солов'ї,
щоби весна
 довір'ям відгукнулась.

Чи, може,
 просто йшлося тоді, чи ні?
Чи вечори
 прибрали в квіт уяву?
Чи кликав теплий погук таїни,
мов змовник наш, де лебеділи трави?

Чи хитра-хитра мова цвіркуна?
Чи цих зірок
 багряно-щедрі зблиски?
Ну, хто те відає і хто те зна:
чом двом серцям
 було до того близько?!

Покликали ось травень солов'ї.
До нього йду,
 до приязної тиші.
Але сповільнюється стежка і
стає,
 не знати і чого,
 крутіша.

Володимир Стальний

* * *

Твоє ім'я
(що ж, винуватий,
за те і осуд по судьбі),
мов крихітку з чужого щастя,
яку ховаю у собі.

* * *

Яка ж вона з'явилася із ночі,
мов тільки з раю утекла сюди.
На інших
лиш на мить спинились очі,
а на моєму серці — назавжди.

Мов надпотайного чогось торкнулись.
Красуня з тих,
з ким будь — і сум зігрій.
Яку моя ще не зустріла юність,
чи не впізнала на стежинах мрій.

А коси!..
Це ж бо у розквітлій тиші
їх зманювала розплести весна.
Це ж та,
що в сон зайшла — і більше
із нього не виходила вона.

Стенула плечі: що ж, і так бувало...
І задерикувату, і дзвінку
смішинку ось, приперчену зухвало,
котнула через стіл одинаку:

мовляв, ще й парубкується — о, диво!
Ви ж у коханні отому такі,
кому вечерять ще дадуть, можливо,
а про сніданок — киньте і думки.

Володимир Стальний

— Коли той доплуганиться сніданок? —
вчепивсь за слово жарт,
прикривши щем,
— якщо отак, то вже, про всяк випадок,
я, мабуть.., повечеряю іще...

І дослухалися самі до себе,
і не могли отямитись слова.
І очі, мов у них відтало небо, —
синь густо сколихнулася жива.

І музика, дарована ще Брамсом,
одверто і довірливо звелась.
І чую: я не зайвий, хоч не разом,
і знаю: ця вечеря удалась.

* * *

Зворожили, напевне, так зорі.
Вчаклував місяченько так ніч.
Твої ласки були неозорі.
Юні вогники хлюпали з віч.

І зазивно, і хмільно тремтіло
(чи не з дивом зустрівся яким?)
це божественне,
 грішне це тіло,
що нестямним було і палким.

Час губився в затурканій тиші.
До безпам'ятства, мабуть, не звик.
Чом же ранок за вечір мудріший,
я дізнаюся згодом,
 навік.

* * *

Нащо спогад цей задавнений —
розвели ж дороги?!
Крик стоїть в очах задавлений —
ой, скажіть, до чого?

На твоєму на весіллі
дарував я кали...
Частували хлібом-сіллю,
ніби дорікали.

* * *

А все здається, що забули,
здається, що забули все.
Ти не кепкуй ото, минуле,
бо нас, буває, по-не-се!..

Ой на Івана на Купала
мов хтось до мрії відрядив.
Ой там зірки
та прямо впали
усі в долонечки слідів.

І зупинилася розмова,
і говорили вже серця,
і прагла тиша їх соснова
обох дослухать до кінця.

Ми знов прощалися востаннє
і не могли відвести віч,
і простували у світання,
і ніби повертали ніч.

* * *

«Гріють» матері пороги:
— Як там доні ждуть весну?
Та приляжте, їх тривоги,
та хоча б на крайчик сну.

Тихо-тихо...

Тихо-тихо...

Перешепети вночі.

Вдарять хлопці

в землю лихом

і — учи, а хоч кричи,—

пританцьовують подвір'ям
пісня,

молоді літа.

Що дівча — саме довір'я!

Відчепися, тягота!

Як ніч пахне картоплинням!

Від воріт і до воріт

дзвонять соняхи в хатини —

і не в'яне вікон квіт.

Володимир Стальний

Прожите нічого торкаться словами.
Не повернуть минулого звідтіля.
Це справді так.

Звичайно, згоден з Вами.

Скажіть лиш:

як переконати біль?

Скажіть,

чого ж до того гаю часто
(я хочу — і не можу зрозуміть)
ішов по відчай, начебто по щастя,
вертав солодку і пекельну мить?

Ви зараз якось важко мовчазливі.

Зів'яв і трепет ніжної руки.

Але які Ви все-таки красиві!

Але які, Любове...

О які!

* * *

У білу серпанкується осугу
ця ніч,
 перейде спомини убрід, —
туди нам повернутися удруге
не можна...
 Та, напевно, і не слід.

І Ваша перепрошує утома.
І нам тепер обом не до вина.
Не стало винуватих —
 що ж, відомо,
але...
 але осталася вина.

* * *

Втомилось чи схитрило стремено,
чи степ, де синь поселена навічно,
й дівчатко,
приголомшливо незвичне,
що вабило і мучило давно,

а чи до випадку все потяглось,
та тільки кінь наш тут згубив вуздечку.
І ненароком ми стрибнули в гречку —
якраз у неї свято почалось.

Йшов день у червень.
Роси зацвіли.

Ой, роси!..
Не змогли — ми спили трунку,
і нам відкрилось диво поцілунку.
І ми в тім диві лиш удвох були.

Мережилося, трепетом росло,
незнане щось веселками вершилось,
буяло і, нарешті, зворожилось,
як в цьому світі досі не було.

Вже й паморозь майнула в бороді,—
забрів на поле, що неподалечку..
Там квітом, знаєш, налилася гречка,
йй-бо, точнісінько, як і тоді!

* * *

Я захмелів. Це, мабуть, квіт акацій.

А ще — вона...

Під сонцеграй роси,
як дивовижжя всіх можливих грацій,
як подив виняткової краси.

Переступи —

і стріне щастя стрімко.

Переступив вир колотнеч доріг,
переступив і боязнь, й осуд,

тільки

переступити власних літ не зміг.

* * *

Стрілися...
Знову сумне?
Долям схотілось балакати?
І лиш мовчання одне:
ні за ким,
нічим вже плакати.

Сходили зорі в ночах.
Яблуні квітом зросило.
Тільки минуле в очах
довго
про віщось
просило.

* * *

Ріка.

І гай до неї пригорбив.
І колосилось вогнище іскристо.
Нагадував:

хтось «вперше пригубив
губ дикий мед» —
і не стихав транзистор.

Забуто-розхвильована вся ти!
Я згоден:
і гріхи розкорчувати,
і втратить не один, — світи, світи,
щоб бачить,
чи скоріше відчувати,

як усміх розігрався по лицю,
як струшує сузір'я в казку вітер.
І слухати цю ніч, і пісню цю,
і кілька раз...
«здичавіти» зуміти.

* * *

В її очах — і сльози, мов чужинки,
що станули краплиночками мли.
Та, мабуть, щось очікувала жінка —
он як чоло задуминки взяли!

І довго так мовчали.
Довго-довго,
мов здалеку вертали — він, вона.
Ставала, може, саме і від того
довірливою з ними тишина.

І все з чіїхось вікон щастя звало.
Був березень.

І чула це зима:
там, де удвох стояли, підтавала,
неначе зігриваючись, пільма.

І як стражденно
прагло щось відкритися,
оте, у край збентежене, яке
освітлює до слів задовго лиця —
не знане ще, але вже дороге.

* * *

Коли я від розлук стаю колючим,
несе чийсь досвід скоріше напуття.
Та об твоє ім'я —
всі неминуче,
ну всі мої спіткаються чуття.

О нерозгадані, о рідні очі!
Святкує в них лукава доброта.
І знову з серцем —
хочу чи не хочу —
у навішки мов граються літа.

Давніше,
призабуте вже відколи:
і одкровення потиску руки,
і зайняті образами та болем
великі, зосереджені роки,

І юності далекої звучання,
і в сяйві солов'їному світи...
Багато як розкаже мовчання,
чи долі вистачить відповісти?

Тобі, єдиній!..

* * *

А від сну голова, ну така голова,
ну така саме в ніч,
саме в ніч на Купала,
бо у хаті чомусь
шелестіла трава
звідти аж,
де дівча незбагненне ступало.

* * *

І до нього оце пригорнулась уява, —
а не просто гармонь ото взяв і заграв.
Мов заніс у хатиночку сонячні барви
та міцнющий,
глибокий,
хмільний запах трав.

Десь кохання його заховалося в осінь.
Про стежки, що до нього, й забути пора.
Він же грає, а мрія неспокою просить
і літа, всі літа його перебира.

О, яке на устах, як зійшло малинове
дивовижне таке, незбагненне: ЛЮБЛЮ!
Так він грав!

...А до серця горнулося слово
та й зі жмутиком суму,
з букетом жалю.

* * *

З мого безсоння не виходиш ти.
Та спізнену взаємність випереджує
ця розстань...

Я б і визнать не хотів,
а біль обом

категорично стверджує:
лиш зайнялось — і відійшло, мов дим!
Несправедлива стала дійсна мудрість:
як наче з вірою, з ім'ям твоїм
увесь юнацький вік так світло мучивсь.

Є приказка до щастя...

Ждуть нові
незвіданності зустріч і тривожності.
Одна доріженька, а долі — дві
уперті і всамітнені несхожості.

* * *

Хвилин тривожні швидкоплини,
де серед крику, сліз, зими,
в густій перонній штовханні
так усамітнилися ми.

Стрічались очі й руки знову.
А поїзд рвав десь версти мли.
Ще не сказали ми і слова,
та вже усе розповіли.

* * *

Ні зле, ні добре.

І — ніщо, нітрохи.

Одинаком із пусткою сиди.

Мов схибив час

в туманностях епохи,

що — ні надії, навіть ні біди.

Ні те, ні інше.

Де вже муз звучання?

Німа — і, певне, цим — тортурна мить.

І я не знаю, як моє мовчання

ти все-таки умієш зрозуміть.

* * *

Ніч до спогаду, од квіту біла,
знов підходить...

А у ній гінкі,
ви, хоча й не зовсім зрозумілі,
ще не зовсім,
та близькі-близькі.

Дивно й несподівано пливемо.
І — кудись земля уся з-під ніг.
Разом — і збентежено окремо,
і зніяковіло віддалік.

Ця принада пристрасної руги,
пахощів цих таємничий смак.
Ще ми зовсім не могли збагнути,
що ніколи, що уже не так...

Ще не знали, незалежно-юні,
ще ж тоді в оту не знали мить:
зався вальс «Оборванные струны».
...Ніч підходить.

Вишенька шумить.

* * *

Отакі воно справи.
Нормально.
І тайга.
І ця рубка вітрів.
І якісь там іще лихомани:
черствість днів,
прісність тих вечорів.

Але йдем.
Тягнем трасу за обрій:
пару тисяч «км» по льоду.
Жду листів.
І, ти знаєш, це добре —
з недоступної відстані жду.

І не звалює втома, ні нетрі.
Та як пошта мене забува,
як же важко оті кілометри
відривати від себе, бува.

* * *

Пахне пилом терпким —
Як за дві-три хвилини до зливи.
Пустка.
Сутінки.
Я.
Та ще жмут вчора зібраних трав,
та листи, що від тебе...
останні...
лежать мовчазливо —
ну та що там,
звичайне,
з приватних, так мовити, справ.
Я торкаюся кнопки —
і до неможливості гарна
сходить музика щастя чийогось,
чийхось удач.
Я торкаюся кнопки —
о ні, вже сьогодні це марно —
не настроїть
на хвилю свою
цей старенький приймач.
Що там коїться з небом?
Останні листи...
мовчазливі...
Пустка.
Сутінки.
Я.
І минуле стоїть на сльозі.

Тобі, єдиній!..

Пахне пилом терпким —
як за дві-три хвилини до зливи,
як за дві-три хвилини
отак
до важкої грози.

* * *

Хвилинка,
що із вічності, як з ночі,
неждано випала...

Одна, мала.
Не вгледів би, до згадок неохочий,
якби,
якби у ній Ти не була.

Якби у ній не встало давнє знову,
те, зрадою скатоване тепло,
усе, що не вміщається у слові,
що, мабуть, зватись долею могло.

Одна-однісінька мала хвилинка.
У тиші глухну,
адже ні образ
без неї,
ні щасливо і ні гірко,
і час став неприкаяний ураз.

Одна-одна...
Й донині спогад терпне,
і руки смуток простяга здаля.
Зчинилось так,
немов у ніжність серпня
хуртеча, обпікаючи, зайшла.

Тобі, єдиній!..

Не вгледів би, до згадок не охочий,
якби,

якби у ній Ти не була!..

І про хвилинку все, яка із ночі
неждано випала.

Одна, мала.

* * *

Отак і вийшло:
щастям згублена підкова.
Було — нема.
А чи було?
Незрозуміло.
Все неповторне, юне, дуже загадкове
враз у гнітючому прощанні заціміло.
В очах — іще минуле...
Збурювать не варто.
Нехай, як є.
Як буде.
Вгамувалось ніби.
Лишаю згадку ж,
як приховують на завтра
одну,
останню,
вже останню скибку хліба.

* * *

Цей ранок. Небо. Сизистий полинник.
Ти поруч. Я й думок не відведу.
Забув про час розгублений годинник
і вперше не показує біду.

Ти поруч. І в очах, де сині зблиски,
неждане щось, мов таїна причасть.
Було щасливо і незвично близько
так біля загадковості стоять.

І віддано ми завеснілим полем
грозу зустріли,
вийшли на узвиш.
І що до того,
що це вигадка із бодем,
уже з останнім бодем,
і не більш?!

* * *

Ішла,
ішла
й спинилася розмова
раптово так.
Зніяковіло як.
Взаємності затаєно жде слово,
а долі...
теж очікують відтак.

Ми самотіємо, ліси, озера...
Бентежна прикрість,
бо нові світи
це ж нам обом
ледь розчинили двері:
ми хочемо —
не смієм увійти.

* * *

Там, далеко... Ще далі... І далі...
Там, де травень стояв навкруги,
нас стрічало —
дощі ледь сідали —
білоквіття тернове юги.

Там обом сповідався з темнечі
соловей в дивуванні яснім,—
й дуже-дуже щасливим був вечір,
й зовсім трішечки-трішки сумним.

А літа повернули на срібне.
І чи спогад тобі донесе:
чом же зараз мені це потрібне?
Мабуть, і не зуміє про все.

От і стежка
з мандрівок не встигла.
До побачень колишніх прийшла,
але вже по-осінньому стиглі
ці терни, що скраєчку села.

* * *

Увійшов в темноту мого суму
світлий день придоріжних беріз.
Запеклися ж, здавалося, думи,
не скропити і росами сліз.

А було...

Хміль солодкий невтоми,
де чекало невхильно мене
і близьке, і таке невідоме,
нерозпізнане і неземне.

А було...

Світ на мрію виводив:
там і щастя бентежних годин,
поривання, і дівчини подив
життедайний, єдиний, один.

І нестямність,

і неба клечання,
як свою стрів двадцяту зорю.
І те Ваше,

те ваше... мовчання.
З ним і зараз іще говорю.

* * *

Збиралося на сум.
Ішло на вечір.

Було чекання.
Відцвіла блакить.
Чия ото самотність горбить плечі,
з букетиком розгублено стоїть?

Слова і стрічі...
Що її спіткало?

Слова і стрічі...
Сутінки зросли.
Забуті квіти ще когось чекали,
для когось, певне, радість берегли.

* * *

І чуб уже в сивинах догорає...
А тут — дівча, кирпате божество,
іде навстріч і так бровою грає,
що мліє, мов хмеліючи, єство.

З лукавою прихильністю мій подив
її приймали очі голубі...
Я потім відчайдушне щось знаходив,
щось дивне, нерозпізнане в собі.

І довго згадував той день, ті коси,
і рук тих несподіване тепло,
і навіть те, чого не сталось зовсім,
чого в житті ще просто не було.

* * *

Позаду будень.

Тут — веселий клопіт.
Тріщить вогонь, смакуючи сушняк.
Нехитра справа: печемо картоплю,
і пісня з нами. І все просто так.

Цей шелест річки.

Це спокійне небо.
Ще вересень не зваживсь підійти.
А більше й нічогісенько не треба,
адже зі мною, розумієш, — Ти!

І не гадається про те, що в світі,
а слухається те, що на душі.
І мудро вмієм ми не говорити.
І спориші, знадливі спориші.

Та на краечку тиші птаха свище.
Та роси. Та відлуння яворів.
Напрочуд гарно:

ніби так, коли ще
ніхто ні в чому день не обдурив.

Буває, розворушиш літ загаття,
і згадка вихопиться з них, пручка,
мов картоплинка з давнього багаття...
І ніби знов долоні обпіка.

* * *

І згадується:

сад червнево світить,
довірлива алея... небокрай...
Якщо і справді є таке у світі,
то саме тут воно і звалось — рай!

День тільки трішечки
лукавив з вічним,
виграючи над стомленим ставком.
Сад яблуко, хоча і не міфічне,
але спокусливе давав обом.

І пісня, й ти горнулися до мене.
Буяло щастям сповнене тепло.
А яблуко?
Було іще зелене
і якось до смаку не прилягло.

Тобі, єдиній!..

* * *

Наша ніч розтривожено-стомлена
все стоїть, не іде нанівець.
Ми від спомину знову до спомину,
наче з острова на острівцець.

Чи радіти таким ось приколинам?
Ой за долею щастя простеж.
Не дано розлучитись ніколи нам,
як, напевне, й зустрітись теж.

* * *

Ну як, скажіть, назвати все це?
Перон.

І голови схилили двоє.
Та перестук коліс кладе у серце,
прямуючи за обрій, поїзд.

Немає слів.

Всеволодне лиш мовчання.
Та погляд,
що невхильно так тривожить...
І не збагнуть:
чи це розлука рання,
чи запізнiла зустріч, може?

* * *

Переждала чекання всі ти.
Так багато слів кидаєш гострих.
І стаю увесь від самоти,
мов зжорнований хвилями острів.

Що там ще?
Суховіється гнів,
адже я (чи потішивсь лукавий)
не доріс до розсудливих днів,
безроздільно —
ні статку, ні слави.

Знову й знову збирають грозу
твої сумніви й біль непогасні.
Як чужу — ой нелегко! — сльозу
та крізь сльози побачити власні.

Я у мандрах все?..
Не на біду,
бо й для них є у кожного пристань.
Будь-яку, знай, до стрічі звезду,
навіть найнеймовірнішу, відстань.

І тепло в одкровенних руках,
і суворості закономірність
хай в моїх вузлуватих роках
перевірять
і ніжність, і вірність.

* * *

Чи я оце «поїхав» на сивинах,
як з глузду їхав дехто вже не раз?
Не чулось навіть сорому в провинах,
не зналось навіть відчаю образ.

Нагадую, бо хміль стривожив губи
осоловілого вже солов'я.

А шепіт квітне:

— Мій єдиний, любий!

А шепіт квітне: «Я уся твоя».

В обійми заманила мої ночі.
Назвала лицарем своїх доріг.
І тільки розказали правду очі.
Тій правді вірив...

Й вірити не міг.

* * *

Міні-сукні...

Як сиплять подоли
зрілі яблука звабних колін.
Аж бунтарно циганиться в долі
щось
з далеких моїх устремлінь.

І бажання лукавить обличчя.
Сором совість, можливо б, і скуб,
Та всміхнулося двадцятиріччя —
і відтанув зажурений чуб.

Знаю:

ох, і нестерпно гукнеться
ще воно цим самотнім ночам.
Хоч незбутнім захмарене серце,
але як же щасливо очам.

Тобі, єдиній!..

* * *

Які слова?..

Мов стужею війнуло.

І час тих протиріч не розгребе.

І лиш в очах

ще борсалось минуле,

іще боролось повернуть тебе.

* * *

На віддалі каштан весільні свічі
підводив...

Ще до зустрічі не йшло.
Ще так було далеко до освідчень —
тому нам, мабуть, близько так було.

І де вже, навіть заповітне «мила»
не міг сказати,
вуста затиснув лід.
Як зелепух, відчайно і несміло
лиш за тобою тінював услід.

І був я геніальним, безпорадним
в чеканні,
боязким, несхитним був.
І час — то пам'ятливим і порадним,
а то мене, здавалося, забув.

...Губилось
спантеличене вкрай серце
перед загадкою твоїх доріг.
І, може, звалось
справжнім щастям все це —
дізнався пізно, рано не зберіг.

* * *

Настане так:

незгоди затуманять
і сподівань пригаситься свіча,
тоді, можливо, і торкнеться пам'ять —
й сумне безсоння серце зустріча.

І в самоту безпросвітної ночі,
у безкраї розлук, безмежжя літ
кричатимуть твої зболіло очі,
аби вернуть довірливості світ.

І той, чий образ, думала, розтане,
і той, а з ним незгублена любов,
і стільки прийде мрій
(тепер востаннє),
і стільки нерозгаданого знов.

І, мабуть, розморозить таки душу.
І, певне, буде знову головне...
Чи легковажність
пристрасті не всушить,
коли спокуса пальчиком кивне?

Тому і знічується вічна тема,
немов її я зовсім не зігрів.
І тільки розпач
звуглить хризантеми, —
їх ніс тобі під стогони вітрів.

Володимир Стальний

І як за нездійсненим у гонитві
слова тривожаться в п'їтьмі нічній!
Але здалось, що у твоїй молитві
хтось інший
і за інше плаче в нїй.

* * *

Ну ось уже і шлях не поспіша.
Чутлива тиша розкидає невідь.
І пригортає сумніви душа
отак, як небо сутінки червневі.

Серед беріз далеких і пісень,
що з мріями у таємницю грались,
отам з тобою
залишивсь мій день.

І все.

І тільки сум нестиме праліс.

І ніч гадатиме: а ти — чи та?
І я себе вмовлятиму старанно:
це добре,
що так пізно, бо світа
у червні дуже,
дуже-дуже рано.

* * *

Щось дивне в жінці.
Може, день так вразив?
Чи квіт
в освідченні
їй присягнувсь?
Та якось і бентежливо, й одразу
запраглося,
щоб погляд відгукнувсь.

Ще, значить,
душу не взяло смеркання
з терплячим смутком і неголосним.
Ах, жінко,
є і в мене теж чекання,
хоч і не знаю зовсім, що у нім.

Невтішність поривань?
Чи хміль заблудин?
Повержено ж тих істин, як свічад.
На свято почуттів
слав сірість будень
і чар, і протиріч, і чарів чад.

Обманювала правда — це бувало.
Було:
обман за справедливість дбав.
То світ прихильний,
а то брав зухвало,
та зараз долі тихо, без побав.

І ось ця несподіванка:
 побачив
незмірні очі, гарні, голубі.
Так подивилась жінка,
 ну, неначе,
щоб я згадав щось давнє у собі.

Самотньо, неосяжно, незборимо
просяяв зір —
 і не знайти-ніде.

І тільки
 мудрий час
 поривно й мимо,
і нібито десь осторонь іде.

* * *

Уже садок — в глухім мовчанні.
Побита холодом трава.
А ми, ще юні і відчайні,
і — більше щось, а не слова.

І хай над обширами тиші
громохко стали небеса,
та все, їй-Богу, голосніше
сміється в спогадах роса.

Володимир Стальний

* * *

Та оці ж і зорі вечорові,
Та оці ж і спомини далекі
нас обох сахнулись знову,
начебто німих осель лелеки.

Тобі, єдиній!..

* * *

Навмання, десь у квітень, туди,
прохопитися встигне дорога.
Сам не знаю, чого я тоді
розхвилююся ніби й з нічого.

І все слухаю: ніч це яка,
і як роси духмяняться п'янку,
як збентежена пісня шука
і чорнявого кличе Іванка.

Я вибачливо тільки зітхну
там,
де інші зітхають щасливо
На леваді вже чути весну
і на квіт сподіваються сливи.

* * *

Тут гай, ні що і справді не тривожить.
Тут гай.

Тут літо,
ще гуляє квіт
коли ми зможем, о коли ми зможем
так близько роздивитися цей світ?

Нащо нам завтра,
є ж таке сьогодні
барвінок і стежину почина.
Тут гай. Тут шуму отака безодня —
у вирій не подалася луна.

О, як же треба, як же нам це треба,
чи мрія зможе утолить слова?
Ми от із ранком.
Просто біля неба.
Тут гай. Тут з нами мавка лісова.

У незбагненнім захваті притихли,
щасливієм у сонячнім теплі...
І якось не помітили, не встигли,
що вже сніги тихенько підійшли.

* * *

І не пече: та чи не та вона,
свята чи не свята?

Єдина вже, одна.

Мені, надії маючи останні,
Готовому будь — що зламать біду,
безногому, лиш чути б на світанні
її рішуче й рятівне:

— Іду!

Тобі, єдиній!..

* * *

Зайшов у сад, як в пізні щастя.
Та не знайшов там молодість свою.
Але іду до квіту на причастя.
І все ще хочу вірить солов'ю.

ЗМІСТ

«Так глухоманно. Душу хтось зурочив?..»	5
«Котила далеч збурену ріку...»	6
«Світло місяця, ніби освідчення пізніше...»	7
«І знов Дінець. І солов'ї. І вільхи...»	9
«Парубочить, несе...»	10
«І місяць, що не знає сну...»	11
«І ось — гудки. І все, нічого більше...»	12
«Одна-однісінька стояла вишня...»	14
«То я троянди ці несучу, і Ви...»	15
«Я б так хотів... Хай несподіваність єдна...»	16
«Це осінь. Це все-таки рання осінь...»	17
«Може, квіт на вишнях так світив...»	18
«Заграй. І у безсоння несходимо...»	19
«Залагодити, знову мир знайти...»	21
«Русява жінка. Зорі прибережні...»	22
«Що в нас? А зовсім невідомо...»	23
«Так що навіть розмова не вийшла...»	24
«Оці широкодоли ставили гаї...»	25
«Твоє ім'я (що ж, винуватий...)...»	26
«Яка ж вона з'явилася із ночі...»	27
«Зворожили, напевне, так зорі...»	29
«Нащо спогад цей за давний...»	30
«А все здається, що забули...»	31
«Я зараз сам повірив (доля зна)...»	32
«Ах, як грало почуттів вино!..»	33
«“Гріють” матері пороги...»	34
«То що, Любове, візьмем, значить, келих...»	35
«У білу серпанкується осугу...»	37
«Втомилось чи схитрило стремено...»	38
«Я захмелів. Це, мабуть, квіт акацій...»	39
«Ні глуми не зловістились, ні осуд...»	40

«А сніг ішов, як миле здивування...»	41
«Кімнату, де самотність, знов вивчаю...»	42
«Розминулись. Знову повернулись...»	43
«Стрілися... Знову сумне?...»	44
«Ріка. І гай до неї пригорбив...»	45
«В її очах — і сльози, мов чужинки...»	46
«А Ви вже сиві... Та і нині...»	47
«Коли я від розлук стаю колючим...»	48
«А від сну голова, ну така голова...»	49
«І до нього оце пригорнулась уява...»	50
«На оцьому ось узвишші...»	51
«З мого безсоння не виходиш ти...»	52
«Гай і осінь, що в теплій блакиті...»	53
«Хвилин тривожні швидкоплини...»	54
«Ні зле, ні добре. І — ніщо, нітрохи...»	55
«Ніч до спогаду, од квіту біла...»	56
«Отакі воно справи. Нормально...»	57
«Пахне пилом терпким...»	58
«Хвилинка, що із вічності, як з ночі...»	60
«Отак і вийшло: щастям згублена підкова...»	62
«Цей ранок. Небо. Сизистий полинник...»	63
«І справді не збагну: що значить все це?...»	64
«Ішла, ішла й спинилася розмова...»	65
«Той самий сад, що входить у світання...»	66
«Таку, яку по зустрічах зберіг...»	67
«Дощ чи срібні дзвони — на осоння...»	68
«Там, далеко... Ще далі... І далі...»	69
«Увійшов в темноту мого суму...»	70
«Збиралося на сум. Ішло на вечір...»	71
«Не напився, взявши руку...»	72
«І чуб уже в сивинах догорає...»	73
«Позаду будень. Тут — веселий клопіт...»	74
«Втікай або (нерозрізнимість)...»	75
«І згадується: сад червнево світить...»	76
«Наша ніч розтривожено-стомлена...»	77
«Ну як, скажіть, назвати все це?...»	78
«І той сад. І осонцена просинь...»	79
«Я зовсім не скажу... І що не можу...»	80

«Переждала чекання всі ти...»	81
«Чи я оце “поїхав” на сивинах...»	83
«Міні-сукні... Як сиплять подоли...»	84
«Ну які стрімкі ночі весни!...»	85
«Весняний сад, неначе казка, добрий...»	86
«Які слова?.. Мов стужею війнуло...»	87
«На віддалі каштан весільні свічі...»	88
«Настане так: незгоди затуманять...»	89
«Ну ось уже і шлях не поспіша...»	91
«Щось дивне в жінці. Може, день так вразив?..»	92
«Уже садок — в глухім мовчанні...»	94
«Вже обживають берег дні ясні...»	95
«Та оці ж і зорі вечорові...»	96
«Навмання, десь у квітень, туди...»	97
«Там сумніви лиш будуть чатувати...»	98
«Єдина Ви... чого ж отак: все мимо?..»	99
«Тут гай, ні що і справді не тривожить...»	100
«Як зменшилося неба і землі... і ти?..»	101
«І не пече: та чи не та вона...»	102
«Зайшов у сад, як в пізні щастя...»	103

Стальний
Володимир Іванович
Тобі, єдиній!..

Редактор В. Романовський
Технічний редактор А. Перерва
Комп'ютерний набір М. Вербицька
Дизайн обкладинки В. Носань
Відповідальний за випуск А. Стожук

